

דו"ח יאיר שהרבני
אוניברסיטת בר - אילן

הטיפול בירידת ערך של מוניטין שנרכש בצירוף עסקים בהתאם להוראות IAS 36 :

למחירי קנייה
הייתי קולטת סכומים
במקום
לפי כוונת היריב או חברה.

הקדמה:

- IAS 36 לא חל על הנכסים הבאים:
- א. מלאי
- ב. נכסים הנובעים מחוזי הקמה.
- ג. מסים נדחים.
- ד. נכסים הנובעים מהטבות עובד.
- ה. נכסים פיננסיים.
- ו. נדל"ן להשקעה הנמדד בשווי הוגן.

לא מקובל
זהו סכום
הוא כמובן
הוא
הוא

IAS 36 קובע כי יש לבצע בחינת ירידת ערך **שנתית** למוניטין אשר נרכש בצירוף עסקים, וזאת ללא קשר לשאלה האם ישנם סימנים לירידת ערך במהלך השנה.

בחינת ירידת הערך השנתית יכולה להתבצע בכל מועד במהלך התקופה השנתית, בתנאי שהמבחן מבוצע באותו מועד כל שנה, ולדוגמא חברה יכולה להחליט כי היא בודקת את המוניטין בסוף הרבעון הראשון של כל שנה.

יחד עם זאת עולה השאלה כיצד יש לבחון האם חלה ירידת ערך בערכו של המוניטין, שכן לא מדובר בנכס אשר ניתן לחשב לגביו סכום בר השבה בנפרד.

סכום בר השבה מהווה את הגבוה מבין השווי הוגן בניכוי עלויות מכירה או שווי השימוש של הנכס.

למוניטין לא ניתן לחשב שווי הוגן בניכוי עלויות מכירה בנפרד, שכן לא מדובר בנכס אשר ניתן להפרדה מהעסק בכללותו, אלא ניתן לממש אותו יחד עם כל העסק אליו הוא מתייחס.

כמו כן למוניטין לא ניתן לחשב שווי שימוש בנפרד, שכן הוא לא מפיק תזרים מזומנים בלתי תלוי מיתר הנכסים של העסק.

לפיכך IAS 36 קובע את הכללים הבאים לצורך בחינת ירידת ערך שנתית של מוניטין:

א. יש להקצות את המוניטין לכל אחת מהיחידות מניבות מזומנים של הרוכש, דהיינו של הקבוצה החדשה שנוצרה, אשר חזויות ליהנות מהסינרגיות (סינרגיה = שילוב) של צירוף העסקים, ללא קשר אם נכסים אחרים או התחייבויות אחרות של הנרכש שויכו ליחידות מניבות מזומנים הנ"ל.

דוגמא:

חברה א' בע"מ עוסקת בתחום המחשבים. ב-1.1.13 רכשה חברה א' בע"מ 80% מהמניות של חברה ב' בע"מ. חברה ב' בע"מ עוסקת בתחום האלקטרוניקה. ברכישת חברה ב' בע"מ נוצר מוניטין בסך של 100,000 ש"ח.

מאק למאונטן ששילמת לא כי נובע להסנתגיה עם צו ולמ
לפי יציאת חמות מיוחס להסנתגיה באמא

כאשר חברה א' בע"מ מקצה את המוניטין בין היחידות מניבות מזומנים, היא יכולה בהחלט להקצות חלק מהמוניטין גם למגזר המחשבים, למרות שהמגזר הנרכש הוא מגזר האלקטרוניקה.

הסיבה לכך היא בהחלט ייתכן כי תזרימי המזומנים של מגזר המחשבים יגדלו בעתיד, בעקבות רכישת מגזר האלקטרוניקה, ולדוגמא מגזר המחשבים יקבל רכיבי אלקטרוניים איכותיים יותר ו/או זולים יותר ממגזר האלקטרוניקה.

ב. התקן קובע כי היחידות מניבות מזומנים אשר להן יוקצה המוניטין תהיינה:

1. הרמה **הנמוכה** ביותר בחברה, שבה קיים מעקב על המוניטין לצורכי הנהלה פנימיים, כגון מוצר, מחלקה, סניף, מגזר וכד'.

2. לא גדולות יותר ממגזר פעילות, בהתאם להוראות IFRS 8.

לפיכך יש להקצות את המוניטין ליחידות מניבות מזומנים הנמוכות ביותר במדרג, שבמסגרתן ניתן לזהות את ההשפעה של המוניטין, אבל הן לא יכולות להיות יותר גדולות ממגזר פעילות, שכן ההנחה של התקן היא שברמה של מגזר פעילות ניתן לעקוב אחרי המוניטין.

מכאן בהחלט ייתכן כי חלק מהיחידות מניבות מזומנים של החברה **לא** תקבלנה חלק יחסי מהמוניטין, אלא המוניטין יוקצה לקבוצה של יחידות מניבות מזומנים ביחד.

דוגמא:

חברה א' בע"מ רכשה את חברה ב' בע"מ. ברכישת המניות של חברה ב' בע"מ נוצר מוניטין.

חברה ב' בע"מ מציגה בביאור על מגזרי פעילות בהתאם להוראות IFRS 8 את המגזרים הבאים: מזון, מחשבים ותעשייה.

במסגרת מגזר המזון ישנן לחברה ב' בע"מ שלוש יחידות מניבות מזומנים - שוקולד, מוצרי מאפה וקפה.

הנהלת חברה א' בע"מ החליטה להקצות את המוניטין רק לפעילויות של חברה ב' בע"מ.

ניתוח הדוגמא:

בתאריך הרכישה יש להקצות את המוניטין ליחידות מניבות מזומנים של חברה ב' בע"מ, כאשר השאיפה היא להקצות את המוניטין עד ליחידה המניבה מזומנים הנמוכה ביותר.

לפיכך יש לנסות להקצות את המוניטין ששולם על מגזר המזון ליחידות מניבות מזומנים של שוקולד, מוצרי מאפה וקפה. אם לא ניתן לעשות זאת, אזי המוניטין יוקצה למגזר המזון בכללותו.

מכאן שבהחלט ייתכן כי לא כל היחידות מניבות מזומנים בחברה תקבלנה חלק יחסי מהמוניטין, אלא ייתכן והוא יוקצה **לקבוצה** של יחידות מניבות מזומנים ביחד, ובמקרה שלפנינו ליחידות מניבות מזומנים שוקולד, מוצרי מאפה וקפה **ביחד**.

ג. לאחר הקצאת המוניטין כאמור לעיל, יש להפריד את הטיפול ביחידות מניבות מזומנים של החברה כדלקמן:

1. **יחידות מניבות מזומנים אשר לא הוקצה להן חלק יחסי מהמוניטין** – יש לבדוק ירידת ערך לגביהן, רק אם ישנו סימן לירידת ערך בהתאם להוראות IAS 36. ירידת הערך תוקצה לנכסים של היחידה מניבה מזומנים אשר בתחולת התקן, בהתאם ליחס עלויות מופחתות.
2. **יחידות מניבות מזומנים או קבוצה של יחידות מניבות מזומנים אשר הוקצה להן חלק יחסי מהמוניטין** – יש לבדוק לגביהן ירידת ערך על בסיס **שנתי** או בכל עת בה ישנו סימן לירידת ערך של היחידה מניבה מזומנים או של הקבוצה של יחידות מניבות מזומנים בהתאם לעניין.

ירידת הערך הנ"ל תוקצה עפ"י הסדר הבא:

- א. ירידת הערך תוקצה תחילה למוניטין עד לאיפוסו.
  - ב. היתרה תוקצה ליתר **הנכסים** של היחידה מניבה מזומנים או של הקבוצה של יחידות מניבות מזומנים בהתאם לעניין אשר בתחולת IAS 36, בהתאם ליחס עלויות מופחתות.
- התקן מוסיף וקובע כי אין חובה לבדוק באותו מועד על פני השנה את כל היחידות/קבוצות מניבות מזומנים להן הוקצה מוניטין, אלא ניתן לבדוק כל יחידה/קבוצה בתאריך אחר על פני השנה האחת.

דוגמא:

ב-1.1.12 רכשה חברה א' בע"מ 100% מהמניות של חברה ב' בע"מ. ברכישת המניות של חברה ב' בע"מ נוצר מוניטין.

חברה ב' בע"מ מציגה בביאור על מגזרי פעילות בהתאם להוראות IFRS 8 את המגזרים הבאים: מזון, מחשבים ותעשייה.

במסגרת מגזר המחשבים ישנן לחברה שתי יחידות מניבות מזומנים - מחשבי פנטיום ומחשבי סלרון.

הנהלת חברה א' בע"מ החליטה להקצות את המוניטין רק לפעילויות של חברה ב' בע"מ.

חברה א' בע"מ הקצתה את המוניטין ברמת מגזרי הפעילות.

ניתוח הדוגמא:

בחינת ירידת ערך של יחידה מניבה מזומנים פנטיום או סלרון תתבצע רק אם ישנו סימן לירידת ערך בהתאם להוראות IAS 36, שכן מדובר ביחידות מניבות מזומנים שלא הוקצה להן מוניטין.

לעומת זאת בחינת ירידת ערך של מגזר המחשבים, כולל המוניטין שהוקצה לו, תתבצע על בסיס שנתי או במועד בו ישנו סימן לירידת ערך של מגזר המחשבים.

יצוין כי אם ישנו סימן לירידת ערך של יחידה מניבה מזומנים פנטיום או סלרון, אזי החברה לא חייבת לבדוק את כל מגזר המחשבים בכללותו, אלא היא תמתין למועד הבדיקה השנתית שלו.

ד. למרות האמור בסעיף ג' לעיל, אם יחידה מניבה מזומנים אשר לא הוקצה לה מוניטין, כוללת בתוכה נכס לא מוחשי בלי אורך חיים מוגדר כגון זיכיון, מותג, סימן מסחרי וכד', ולא ניתן לבחון ירידת ערך שנתית לנכס הלא מוחשי בנפרד מהיחידה מניבה מזומנים מאחר והוא לא מפיק תזרימי מזומנים באופן בלתי תלוי מיתר הנכסים של היחידה הנ"ל, אזי יש לבחון ירידת ערך של היחידה הנ"ל על בסיס שנתי, דהיינו גם אם אין סימנים לירידת ערך.

ה. אם בחינת ירידת ערך של נכסים אשר כלולים ביחידה מניבה מזומנים מתבצעת באותו מועד בו מתבצעת בחינת ירידת ערך לכלל היחידה, כולל המוניטין, אזי תחילה יש לבדוק את הנכסים הספציפיים, ולאחר מכן את כל היחידה עם המוניטין.

דוגמא:

חברה הקצתה את המוניטין ברמה של מגזרי פעילות. ב-31.12.12 חל המועד לבדיקה השנתית של מגזר המזון, כולל המוניטין שהוקצה לו.

יחד עם זאת באותו מועד ישנו סימן לירידת ערך המתייחס לקו יצור המשרת את מגזר המזון.

ניתוח הדוגמא:

ב-31.12.12 יש לבחון ירידת ערך של קו היצור, ורק לאחר מכן לבחון את ירידת הערך של מגזר המזון, כולל המוניטין שהוקצה לו.

ו. אם בחינת ירידת ערך של יחידות מניבות מזומנים, אליהן לא הוקצה מוניטין, מתבצעת באותו מועד בו מתבצעת בחינת ירידת ערך של קבוצה של יחידות מניבות מזומנים, כולל המוניטין שהוקצה להן, אזי תחילה יש לבדוק את היחידות הבודדות, דהיינו בלי המוניטין, ולאחר מכן את כל היחידות מניבות מזומנים כולל המוניטין.

דוגמא:

מוניטין הוקצה ברמה של שלושה מגזרי פעילות – מזון, מחשבים ותעשייה.

מגזר המזון כולל יחידה מניבה מזומנים שוקולד ויחידה מניבה מזומנים קפה.

ב-31.12.12 ישנו סימן לירידת ערך של יחידה מניבה שוקולד, וגם חל המועד השנתי לבדיקת המוניטין.

ניתוח הדוגמא:

במקרה הנ"ל יש לבדוק את היחידה מניבה שוקולד, ורק לאחר מכן את מגזר המזון, כולל המוניטין שהוקצה לו.

דוגמא להסבר החשיבות של סדר הבדיקה:

ביחידה מניבה שוקולד, אשר לא הוקצה לה חלק יחסי מהמוניטין, ישנו קו יצור אשר הסכום בר ההשבה שלו נמוך מערכו הפנקסני בסך של 1,000 ש"ח.

המוניטין בסך של 5,000 ש"ח הוקצה לכל מגזר המזון. הסכום בר ההשבה של כל מגזר המזון נמוך בסך של 2,000 ש"ח מהערך הפנקסני.

פירוט	קו יצור	מוניטין
אם מתחילים לבחון ירידת ערך של יחידה מניבה שוקולד, ולאחר מכן עוברים למגזר המזון	(1,000)	(1,000)
אם מתחילים לבחון ירידת ערך של מגזר המזון בכללותו	0	(2,000)

